RĂSPUNDEREA PENTRU PREJUDICIUL CAUZAT DE MINORI, ÎN LUMINA LEGISLAȚIEI REPUBLICII MOLDOVA

Daniela MUNTEANU,
Facultatea de Drept

CZU: 347.53:343.224.1(478) *danielamunteanu@gmail.com*

Răspunderea juridică constituie obiect de studiu pentru toate ramurile științelor juridice: știința dreptului civil, știința dreptului penal etc. Această instituție este foarte vastă, constituind probabil cea mai fascinantă parte a științei dreptului. După cum am menționat una dintre aceste ramuri este dreptul civil, care reglementează o gamă largă de situații juridice dintre cele mai complexe. În acest context țin să accentuez și actualitatea temei,,Răspunderea pentru prejudiciul cauzat de minori, în lumina legislației Republicii Moldova", subiect care poate fi abordat din mai multe perspective.

Răspunderea civilă este fără îndoială una dintre cele mai importante și frecvente manifestări concrete ale răspunderii juridiceși, în același timp, o categorie și o instituție deosebit de largă și complexă a dreptului civil. În acest sens, prin răspundere civilă înțelegemacel raport juridic de obligații în care o persoană, numită răspunzătoare, este îndatorată să repare prejudiciul injust suferit de către o altă persoană, în cazul nostru prejudiciul cauzat de minori.Reglementarea juridică a acestei situații este prevăzută în art.2008 și respectiv art. 2009 Cod Civil.Astfel, încazulîn care pagubamaterială a fostpricinuită de către un minor căruia nu i se poateincriminavinovăţiadatoritălipseidiscernământului, prejudiciulcauzat se repară deambiipărinți, dacă nu demonstrează că prejudiciul s-a produs nu din vina lor, pentru că se prezumă faptul că copiii au săvârșit aceste fapte fiind sub supraveghere.Alegerea de către legiuitor a unui anumit plafon de vârstă, de la care apare capacitatea delictuală, depinde şi de anumite circumstanţe care vizează dezvoltarea social-psihică a minorilor la un anumit nivel de dezvoltare a societăţii. Stabilirea de către legiuitor a unei vârste de la care se angajează răspunderea poate să nu corespundă posibilităţilor reale ale unui minor privit individual, dar aceasta se va referi la un număr redus de persoane, care

formează excepţia de la regula generală. Din aceste considerente, în legislaţia altor state nu există un plafon de vârstă, minorul putând fi tras la răspundere civilă delictuală dacă se probează că la momentul cauzării prejudiciului a fost în stare să înţeleagă semnificaţia faptelor sale.[1]La prima vederelegiuitorul vine să ne aducă o reglementareclară a acesteisituații, însădacăar fi săanalizămmaidetaliatcomplexitateasituaţiilorimprevizibile care pot apăreaîncursulaplicăriiacesteinorme, atunci sunt necesareunelecercetăripentru a evitaexpunereaunorsoluţiin edreptefață de titularilordreptului la repararеaprejudiciului cauzat de minori. Astfel una dintre aceste situații neprevăzute, este când minorul cauzează un prejudiciu fără a fi supravegheat de cineva. În acest caz, legiuitorul nu oferă o reglementare clară, cine v-a răspunde în acest caz de prejudiciu, spre exemplu în momentul când copilul vine acasă de la lecțiile de engleză, în acel moment nu este supravegheat nici de părinți, nici de profesor sau alte persoane. Înacestsens, potrivitunoropiniidoctrinale, înscopulspoririigaranţiilorcreditorilordreptului de creanţăcerezultă din repararеaprejudiciului, s-aradmiteposibilitateaangajăriirăspunderiicomune pe cote-părţi ale părinţilor (tutorilor) şi ale instituţiilor de învăţământ, cândfaptaprejudiciabilă se comite ca urmare a exercităriisupravegheriineadecvate de către instituţiile respective şieducăriinecorespunzătoare de cătrepărinţisaututori. Ar fi posibilă o asemeneasoluţie, numaicăva fi dificilădemonstrareagradului de vinovăţie a fiecăruisubiectînparte. [2, p 25]. O a doua situație adusă spre analiză este momentul când se află identitatea minorului care a cauzat prejudiciul, acesta deja nefiind minor, ci matur. Un exemplu elocvent ar fi atunci când persoana ce a cauzat un prejudiciu la vârsta de 13 ani, acum deja are o vârstă mai înaintată, de exemplu 45 de ani. Conform Codului Civil, art. 2008 alin. 3, părinții vor fi obligați să răspundă tot ei pentru acea faptă prejudiciabilă, ceea ce pare deplasat, întru-cât copii sunt deja oameni maturi.Astfel, observămcănormaîncauză nu vaaveaaplicabilitate, din cauzaunorîmprejurări de faptşi de dreptce fac imposibilăexecutareaacestorcategorii de obligaţii. Însituaţiasimilară, atuncicândpărinţiiresponsabili de repararеaprejudiciuluicauzat de copilullor, înmomentulcândacesta era minor, sântdecedaţi la momentulconstatăriiprejudiciului , considerămcătitulariidreptului de creanţăasuprareparăriiprejudiciuluivoraveadrept de acţiuneîmpotrivafăptuitoruluiînsuşi, iaracesta nu va executa obligația în nume propriu, ci în numele părinților,

dar pe contul său, odată ce a acceptat moștenirea, datorită caracterului ei universal.[2, p 28]Dacă ar fi să ne referim și la efectele răspunderii prejudiciului cauzat de un minor care nu a împlinit vârsta de 14 ani, atunci dacă prejudiciul a fost cauzat de un grup de minori, sunt aplicabile dispozițiile art.2023 alin. 1, care normează ipoteza cauzării în comun de mai multe persoane a daunei și care dispune că aceste persoane poartă răspundere solidară. Așadar în cazul când minorii nu au împlinit vârsta de 14 ani, ei nu răspund în virtutea faptului că au capacitate delictuală. În calitatea de debitor în obligația de reparare a prejudiciului apar părinții minorilor, dar aceștia, nefiind autori ai faptei ilicite, nu răspund solidar față de persoana vătămată, ci pe cote părți.

În concluzie, consider că în urma analizei temei date, minorii sunt oarecum feriți de plata despăgubirilor pentru daunele cauzate, cu mici excepții când acesta a împlinit vârsta de 14 ani, iar în locul lor cei care își iau răspunderea pentru aceste acțiuni sunt de cele mai dese ori părinții sau persoanele care trebuiau să fi supravegheat copiii, ceea ce este un lucru corect pentru că la o astfel de vârstă, minorul este în formare și nu poate plăti pentru ceva ce nu a înțeles încă bine dacă e rău sau bine, dar desigur că depinde aici de maturitatea pe care o demonstrează copilul la vârsta respectivă, minorii de până la 14 ani nu pot săvârși fapta cu vinovăție întrucât nu au capacitate delictuală, spre deosebire de cei de 14 ani, care acționează cu discernământ și răspund pentru prejudiciul cauzat din veniturile proprii.

Surse bibliografice:

1. PRUTEAN T. Condițiile necesare pentru angajarea răspunderii pentru prejudiciul cauzat de minori. Chișinău 2016.
2. ARDELEAN G. Particularități ale acțiunii în justiție pentru repararea prejudiciului ecologic cauzat de minori. Chișinău 2015.
3. Codul Civil al Republicii Moldova din 01.03. 2019.
4. BAIEȘ S., MÎȚU G., CAZAC O., CEBOTARI V., BRUMĂ S., ROBU O., CREȚU I., TABUNCIC T., CARA A. Drept civil. Teoria generală a obligațiilor. Chișinău 2015.
5. SÎRBU S., GUGULAN E. Răspundereainstituției de învățământpentruprejudiciulcauzatîntimpuldezordinelor de masă de cătreminorul care se află sub supravegherea acestuia. 2010

6. VERDEȘ E., Tendințe în abordarea teoretică a răspunderii juridice. Privire specială asupra relației dintre răspunderea civilă delictuală și răspunderea penală. București, 2010.

Recomandat
Natalia MARKOVA,
magistru în drept, asistent universitar